

# Hur stor plats ger vi Gud?

Ett drama i fyra scener om Guds sökande efter människan

Ola Wingbrant

2016-01-17

## Introduktion

Välkomna ännu en gång! Jag som står här och har fått förmånen att predika idag heter Ola Wingbrant. Det känns roligt att få öppna det nya gudstjänståret. Att åter få samlas och tillbe och ära Gud tillsammans! Vi har en spännande vår framför oss, med gudstjänster, hemgrupper, grillfester, läger m.m. Vill du få en uppfattning om vad som händer och när så rekommenderar jag en titt i kalendern på vår hemsida. Men nog om framtiden.

Hur många av er har sett dagens titel? Det blev en fråga den här gången, "Hur stor plats ger vi Gud?". När jag jobbade med den här predikan försökte jag hitta något mjukt sätt att gå från introduktion till dagens ämne. Men det gick inte så bra. Frågan är väldigt rakt på sak, hur stort handlingsutrymme ger du och jag Gud? Kanske känner du ett sting av obehag eller skruvar lite obekvämt på dig inför den. Jag tror att det är helt i sin ordning. Det innebär bara att du redan fått en känning av vad jag tror att många kristna i västvärlden skulle behöva uppmärksammas på.

Vi kommer snart läsa en bibeltext som på olika sätt belyser den här frågan. Men innan vi ger oss i kast med den skulle jag vilja definiera en återkommande term i dagens predikan. Det är något jag har valt att kalla för ett "tidsfönster". Med det menar jag en helt enkelt en tidsperiod under vilken vi kan välja att säga eller göra något för att realisera en möjlighet. Ett exempel:

Du står på busshållplatsen tillsammans med en halvt bekant person. Under de minutrarna ni står där har du möjligheten att bjuda in den här personen på en fika senare i veckan, eller låta bli. En fika innebär möjligheten att lära känna varandra mer. När din buss kommer visar det sig att personen ska med en annan buss och ni skiljs åt. Tidsfönstret består i det här fallet av minutrarna på busshållplatsen. Det är där du har chansen att realisera möjligheten att fika tillsammans.

## Text

Med det sagt så skulle jag vill ta med er till ett avsnitt i Gamla Testamentet som korsat min väg inte mindre än tre gånger under den senaste tiden. Sist var nu under julen då jag började läsa en bok av Magnus Malm med titeln "Som om Gud inte finns". I den söker han svaret på hur stort ansvar kyrkan har för sekulariseringen och hur vi som troende faktiskt lever våra liv. Magnus nämner inte avsnittet, men jag kom åter att tänka på det just därför att den belyser ämnet på ett speciellt sätt och för att det ger oss anledning att ställa frågan

*Hur stor plats ger jag Gud, egentligen?*

Dagens text är hämtad ur 2 Konungaboken, kapitel 5, vers 1-19. Det är ett drama med huvudsakligen fyra scener. Den handlar om Naaman, kungen i Arams överbefälhavare, och hur Gud helar honom från lepra, eller spetälska.

Jag har lyckats motstå frestelsen att göra det här till en föreläsning om det geopolitiska läget runt ca 850-840 f.Kr. Men för att öka förståelsen av texten lite grann skulle jag ändå vilja visa en karta över de ungefärliga gränserna. Kungen i Aram är Ben-Hadad II, och Joram är kung i Israel.



Figure 1: Kungadömen i östra Medelhavet ca 830. ([Wikipedia](#))

## Scen 1 - Den Israeliska flickan

Men låt oss gå till den första scenen. Ni får tänka er hur kameran panorerer över det Arameiska landskapet på 850-talet f.Kr. för att sedan stanna på huvudstaden Damaskus, och zooma in på Naamans palatsliknande byggnad. Det är kväll och vi får följa en konversation mellan en tjänsteflicka och Naamans hustru. Det står:

5 1 Naaman, den arameiske kungens högste befälhavare, hade stort anseende hos sin herre och var mycket aktad, ty genom honom hade Herren givit seger åt Aram. Han var en modig stridsman men spetälsk. 2 Arameerna hade en gång dragit ut på strövtåg och som fånge från Israels land fört med sig en ung flicka, som kom i tjänst hos Naamans hustru. 3 Flickan sade till sin matmor: "Tänk om min herre vore hos profeten i Samaria, då skulle han befria honom från hans spetälska." 4 Då gick Naaman och berättade detta för sin herre och sade: "Så och så har flickan från Israels land sagt." 5 Kungen i Aram svarade: "Res du dit, så skall jag skicka brev till kungen i Israel."

Vi vet väldigt lite om den Israeliska tjänsteflickan. Hon har tagits till fånga under en räd in i Israel och sålts som slav. Jag tror inte att det här är det första hon säger när hon kommer i tjänst hos Naamans hustru. Det känns som att situationen och ämnet, Naamans hälsa, kräver att ett förtroende har utvecklats mellan flickan och hustrun. Det jag ser framför mig är hur flickan en kväll är i hustruns kammare och hjälper sin matmor med att demontera dagens håruppsättning. Hon plockar bort hårnålar, kammar ut håret och så vidare. De småpratar en del och Naamans hustru suckar och beklagar sig över sin mans hälsotillstånd. Hon älskar honom, men är antingen rädd för eller känner på annat sätt obehag inför hans sjukdom. (Det ska också sägas att lepra vid den här tiden var en obotlig sjukdom.) Det är då flickan fäller sin kommentar om profeten i Samaria.

Profeten i fråga är Elisa, en lärjunge och arvtagare till Elia. Elia är kanske mest känd för att ha haft en uppgörelse med Baals-profeterna i ett tidigare skede.

Det jag tycker är beaktansvärt är flickans trogenhet. Flickan är trogen, både Gud och sin jordiska herre. Hon hade kunnat förkasta sin tro på Gud eftersom han låtit henne bli bortförd. Eller så hade hon av bitterhet kunnat hålla tillbaka sin kunskap om Gud och Elisa. Men det gör hon inte. Istället öppnar hon en dörr för Gud. Hon vet vad som skulle kunna bota Naaman, och det delar hon med sig av. Hon gör så att säga plats för Gud. Som vi ska se uppfyller hon genom sitt handlande en del utav Guds plan med Israel. Hon är en Israelisk kvinna som sprider kunskapen om Gud och hans nåd vidare till andra folk. Hon gör det där hon är, i en fullständigt naturlig situation. Hon tar vara på det tidsfönster som är öppet.

*Jag tror att vi måste lära oss är att ta vara på de tidsfönster som naturligt uppstår. Att ta tillfällena i akt, och att ge plats åt Gud.*

I flickans fall var det här fönstret säkert ganska kort. Hade hon inte tagit vara på stunden i konversationen med hustrun, hade det som händer härnäst inte hänt.

## **Scen 2 - Kung Jorams reaktion**

Vad detta är får vi reda på när berättelsen byter scen. Vi landar i Israels kungs hus i Samaria, Israels huvudstad, och får se hur Joram, kungen av Israel reagerar. Ni får tänka er tronsalen där han sitter och mottar sändebud och meddelanden.

Så for Naaman i väg och tog med sig tio talenter silver och 6 000 siklar guld och dessutom tio högtidsdräkter. 6 Han överlämnade brevet till Israels kung och där stod: "Samtidigt med det här brevet har jag sänt min tjänare Naaman till dig, för att du skall befria honom från hans spetälska." 7 När Israels kung hade läst brevet, rev han sönder sina kläder och sade: "Är jag då Gud, så att jag skulle kunna döda och göra levande, eftersom denne sänder bud till mig att jag skall befria en man från hans spetälska? Lagg nu märke till och se hur han söker strid med mig."

Det är ingen liten gåva Naaman för med sig. 1 talent motsvarar ca 34 kilo och 1 sikel ca 12 gram. En snabbhuvudräkning ger att det handlar om 340 kg silver, 72 kg guld och 10 högtidsdräkter. Då ska man veta att mode var ännu dyrbarare då än vad det är nu.

Kungen reagerar med bestörtning och förfäran. Att riva sönder sina kläder var ett tecken på bestörning. Det kan sägas att man vanligen inte rev sönder kläderna helt och hållet utan det handlade om att riva sönder en del av kragen. Joram kan dock få ett plus i kanten, han vet att han inte är Gud. *Men, han tycks heller inte räkna med honom.* Kungen vet att han själv inte kan leva upp till det Ben-Hadad ber honom om, och han verkar anta att Ben-Hadad också vet det. Joram antar att kungen i Aram helt enkelt har fientliga motiv, och bara försöker skapa en ursäkt för att starta en konflikt. Vi kan förstå dilemmat, att visa bort Naaman skulle vara en förläppning, men att ta emot honom utan att hela honom skulle kunna uppfattas som lurendrejeri. Vi kan kontrastera detta med Elisas reaktion:

8 När gudsmannen Elisa hörde att Israels kung hade rivit sönder sina kläder, sände han bud till kungen och lät säga: "Varför har du rivit sönder dina kläder? Låt honom komma till mig, så skall han förstå att det finns en profet i Israel."

Elisa är trygg. Han har vandrat med Gud en längre tid. Han har sett vad Gud gjort genom Elia, men också i hans eget liv som profet. Faktum är att det här avsnittet som vi läser återfinns i ett sammanhang som berättar om de under Elisa utförde.

Vi har här två totalt olika reaktioner på samma faktum, att Naaman kommit för att bli botad från sin sjukdom. Kungen verkar inte lämna någon större plats för att Gud ska handla eller bryta in. Elia däremot lämnar ett helt torg! Han är nästan utmanande i sitt svar. "Let 'em come!"

*Hur reagerar vi när vi ställs inför förfrågningar eller uppgifter som är oss övermäktiga?*

Hur stor tillit har vi? Lämnar vi plats åt Gud? Personligen tror jag att det här är något vi måste växa in i som människor och lärjungar. Vi kan inte tro eller begära att vi ska ha en tro eller tillit till Gud, om vi aldrig tillbringar tid med honom eller ger honom plats i våra liv. Å andra sidan, det vi alla kan göra i en svår situation är att hitta en Elia, någon som kan be för oss och med oss. Någon som rest med Gud och som har tro och tillit.

*En Elia är någon som öppnar dörren för Gud i vår verklighetsuppfattning.*

En Elia är en person med tillräckligt stor tro för att dra oss med in i dennes verklighetsuppfattning. En verklighet där Gud ges plats. Som vi ska se är det nämligen när vi ger Gud plats som det vi tycker är märkligt händer.

### **Scen 3 - Naaman hos Elisa**

Scenen i berättelsen skiftar igen, från tronsalen hos Joram, till vägen utanför Elisas hus.

9 Så kom Naaman med sina hästar och vagnar och stannade vid dörren till Elisas hus. 10 Då sände Elisa ut ett bud till honom och lät säga: "Gå i väg och tvätta dig sju gånger i Jordan, så skall ditt kött bli friskt igen och du bli ren." 11 Men Naaman blev vred och for sin väg och sade: "Jag trodde att han skulle gå ut till mig och träda fram och åkalla Herrens, sin Guds, namn och föra sin hand fram och åter över stället och så ta bort spetälskan. 12 Är inte Damaskus floder, Abana och Parpar, bättre än alla vatten i Israel? Då kunde jag ju lika gärna tvätta mig i dem för att bli ren." Så vände han om och for sin väg i vrede.

13 Men hans tjänare gick fram och talade till honom och sade: "Min fader, om profeten hade begärt något svårt av dig, skulle du då inte ha

gjort det? Hur mycket mer nu då han endast har sagt till dig: Tvätta dig, så blir du ren!" 14 Då for han ner och doppade sig i Jordan sju gånger, så som gudsmannen hade sagt. Och hans kött blev friskt igen som en ung pojkes kött, och han blev ren.

Jag älskar det här avsnittet. Kan ni känna igen er i Naamans reaktion? Eller är det bara jag? Vi som människor bygger upp en förväntan på hur saker och ting ska gå till, också Guds ingripanden. Naaman har en förutbestämd uppfattning om hur allt ska gå till. Han blir förnärad och besviken när det inte blir så. Han låter nästan patriotism och stolthet gå före möjligheten att bli frisk. Det som räddar honom är hans tjänare som ändå övertygar honom.

Jag kan inte låta bli att ställa mig frågan:

*Hur många möjligheter till gudsingripanden passerar oss, bara för att vi målat in oss själva i en bild om hur allt bör gå till?*

På hur många ställen i vardagen skulle vi behöva en tjänare som är där och väddar bara för att vi bär på förutfattade meningar?

*Vi behöver vara öppna. Det är Gud som väljer när, var, och hur han ska handla.*

Av någon anledning har Gud valt att samarbeta med oss. Han öppnar tidsfönster för oss där vi får vara med och fylla i vår bit i historien. Det här med att fylla i sin bit är inte alltid enkelt. Det kräver två saker. Dels att uppfatta när vi befinner oss i ett sådant tidsfönster, dels att ha vilja och mod att utföra vår bit.

För ett lite drygt ett år sedan befann jag mig precis i ett sådant här tidsfönster. Det var oktober- eller novemberkväll och jag hade tidigare träffat en kompis på Öster. På väg hem längs Storgatan runt elva på kvällen ser jag tre män i tju-goårsåldern längre fram på gatan. De är glada men ganska högljudda och en klagar på ont i stortån. Den tanke som dyker upp i mitt huvud då är "Du borde hitta någon som ber för dig". När jag kommer närmre så sätter sig den här killen på en bänk, och när jag kommer i höjd med bänken vänder han sig till mig och frågar "Är du läkare?". Jag svarar "Nej, tyvärr inte", och fortsätter gå. Tio meter senare inser jag att jag borde ha svarat "Nej, men vi skulle kunna pröva något annat om du vill.". Jag missade fönstret! Det hade kunnat bli ett tillfälle då jag fått dela evangeliet i både ord och handling. Gud hade lagt upp en volley och det enda jag hade behövt göra var att smasha! Men nej, jag fyllde inte i min bit på det sättet...

För Naamans del handlade det om att doppa sig sju gånger i Jordan. Han höll på att missa sitt fönster på grund av besvikelse och stolthet. Men efter lite påtryckningar fyllde han ändå i sin bit med några dopp. Vilket fick större följd än han kunde ana. I den sista scenen kommer han nämligen tillbaka till Elisa.

## Scen 4 - Naaman möter Elisa

15 Därefter vände han tillbaka till gudsmannen med hela sitt följe och gick in och kom fram till honom och sade: "Se, nu vet jag att det inte finns någon Gud på hela jorden utom i Israel. Tag nu emot en gåva av din tjänare."

16 Men han svarade: "Så sant Herren lever, han som jag tjänar, jag vill inte ta emot något." Fastän han om och om igen bad honom att ta emot, så ville han inte. 17 Då sade Naaman: "Om du inte vill det, så låt din tjänare få så mycket jord som ett par mulåsnor kan bära. Ty din tjänare vill inte mer offra brännoffer och slaktoffer åt andra gudar, utan endast åt Herren. 18 Detta må dock Herren förlåta din tjänare: När min herre går in i Rimmons tempel för att där böja knä och han då stöder sig vid min hand och jag också böjer knä där i Rimmons tempel, må då Herren förlåta din tjänare när jag böjer knä i Rimmons tempel." 19 Elisa sade till honom: "Gå i frid."

Resultatet är slående. En icke-israel avsäger sig bekantskapen med alla tidigare gudar och bekänner sig endast till Israels Gud.

*Gud har fått kontakt med en icke-israel till följd av en Israelisk slavflickas trohet.*

Naamans önskan om att få ta med sig jord kan tyckas märklig, men hänger ihop med detta. På den här tiden var det inte ovanligt att man föreställde sig att en gud bara kunde dyrkas på en viss plats eller i en region. Naaman vill tillbe Israels Gud, Jahve Elohim, så han ber helt enkelt om att få ta med sig en del av landet där han kan dyrkas.

Jag tror inte att någon av oss någonsin kommer att få uppleva att någon ber oss om typ 200-300kg jord från vår bakgård för personen ifråga ska kunna tillbe Gud hemma i sin eget hus eller trädgård. Däremot tror jag att om vi är öppna, och gör plats för Gud, så kommer vi att få se och uppleva hur människor genom oss får kontakt och själva kan utveckla en relation med Jesus. Ibland kommer vi att vara den första i en sådan serie händelser, likt slavflickan, ibland kommer vi att vara den siste, likt Elisa.

## Sammanfattning

Det är rik historia som borde fylla oss med hopp på flera sätt. Flera av icke-judarna, hedningarna, visar stor tro att Gud kan ingripa. Naamans hustru, Naaman, Ben-Hadad, och också Naamans tjänare. Israels kung däremot, han som

borde ha vetat bättre, blir jättenervös och verkar inte ha någon större tro alls. Vi kan också se hur Gud räcker ut sin hand och låter andra folk lära känna honom genom Israelerna.

Det är en berättelse om människor som ger Gud plats, och om människor som fyller i sin bit i de tidsfönster som Gud öppnar för dem.

## Utmaning

Därför utmanar oss den här texten idag. Gud väljer ofta att samverka eller samarbeta med människor i sitt handlande med människan. Vi kan öppna upp och lämna plats åt Gud i våra liv. Och Gud kan lägga upp en möjlighet till en ny verklighet. Han öppnar så att säga ett fönster som står öppet under en tidsperiod. Den kan vara lång eller kort, men för att den möjliga nya verkligheten ska realiseras så krävs ett gensvar från oss, att vi fyller i vår bit i historien.

Frågorna jag skulle vilja att vi ställer oss själva är:

*Hur stort handlingsutrymme ger jag Gud?*

Öppnar vi dörrar som den Israeliska flickan? Blir vi likt Joram panikslagna av situationer som vi vet att vi inte klarar av. Har vi förutfattade meningar om hur allt ska gå till som Naaman? Eller är vi trygga och lugna som Elisa? Och sist men inte minst:

*Känner jag igen de tidsfönster som Gud öppnar för mig?*